

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: חורף תשע"ג, 2013
מספר השאלון: 206,002102

ת נ " ד

לבתי ספר דתיים

יחידת לימוד אחת לכיתה י"א בלבד
לנבחנים המשלימים ל-3 יח"ל

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה ורבע.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון — תורה — (20×3) — 60 נקודות
פרק שני — נביאים, כתובים — (20×2) — 40 נקודות
סה"כ — 100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים.

ד. הוראות מיוחדות: העתקה של פסוקים או של דברי הפרשן בלבד לא תתקבל כתשובה.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

פרק ראשון — תורה (60 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על שלוש מהשאלות 1-5 (לכל שאלה — 20 נקודות).

1. עיין ב**בראשית**, פרק ג'.

א. (1) ציין דבר שקר אחד בדברי הנחש לאישה בפסוקים א'-ו'.

(2) רבותינו אמרו כי כל דבר שקר שאין אומרים בו קצת אמת, אינו מתקבל על ידי שומעיו.

הסבר כיצד אמירה זו באה לידי ביטוי בדברי הנחש לאישה.

ב. עיין בפסוק י"א, בפסוק י"ג ובפסוק י"ד.

(1) במה שונה פניית ה' לאדם ולאשה מפנייתו לנחש?

(2) רש"י (פסוק י"ד): "מכאן שאין מהפכים בזכותו של מסית".

בָּאֵר את דברי רש"י, וכתוב כיצד דבריו מסבירים את ההבדל שצינת בסעיף 1.

2. עיין ב**בראשית**, פרק י"א, פסוקים א'-ט'.

א. עיין בפסוק ד'.

רשב"ם: "לפי שציווה הקדוש ברוך הוא '... ומלאו את הארץ' (בראשית א', כ"ח), והם בחרו להם

מקום לשבת שם ואמרו 'פן נפוץ על פני כל הארץ'..."

(1) לפי רשב"ם, מה היה חטאם של בוני העיר והמגדל?

(2) במה עונשם של בוני העיר והמגדל מהווה מידה כנגד מידה לחטא שצינת

בסעיף (1)? היעזר בפסוקים ח'-ט'.

ב. (1) רש"י (פסוק ה'): " 'וירד ה' לראות' — לא הוצרך לכך, אלא בא ללמד לדיינים שלא ירשיעו

הנידון עד שיראו ויבינו".

מהו הקושי שרש"י בא ליישב בפירושו, וכיצד הוא מיישב אותו?

(2) רש"י (פסוק ז'): " 'הבה נרדה' — בבית דינו נמלך מענוותנותו היתרה".

מהו הקושי שרש"י בא ליישב בפירושו?

3. עיין בבראשית, פרק ט"ו.

א. (1) "אל תירא אברם אנכי מגן לך" (פסוק א').

כתוב שני דברים שהיו יכולים לגרום לאברהם ליראה. השב על פי פירוש רש"י שלמדת.

(2) "ה' אלקים מה תתן לי ואנכי הולך עירי" (פסוק ב').

מהי טענת אברהם במילים אלה, וכיצד דבריו בהמשך הפסוק מחזקים טענה זו?

ב. (1) "כי לא שלם עון האמרי עד הנה" (פסוק ט"ז).

מה מנמקת אמירה זו, ואיזו דרך של הנהגת ה' את העולם אפשר ללמוד מפסוק זה?

(2) בשני המקורות שלפניך מוזכרת הבטחת הארץ.

עיין במקורות וציין שני פרטים בהבטחת הארץ בפרק ט"ו שאינם נזכרים בהבטחה

בפרק י"ג.

בראשית, פרק י"ג

בראשית, פרק ט"ו

י	וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים	ח	וְהָיָה כִּרְתֵּי הָאֱלֹהִים בְּרִית לְאָמֹד לְזִרְעֶךָ נֹתְנֵי אֶת-	פ'יז
ט	אֶחָדִי הַפְּרִד־לוֹט מֵעֲמֹז שָׂאֵנָה עֵינֶיךָ וְרָאָה מִן־הַמָּקוֹם	ט	הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְהַר מִצְרַיִם עַד־הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר־פָּרָת: אֶת־	
ט	אֲשֶׁר־אֵתָהּ שָׁם עֵפְנָה וְנִגְבָּה וְקִדְמָה וְיִמָּה: כִּי אֶת־כָּל־	כ	הַקְּוִי וְאֶת־הַקְּנִי וְאֶת־הַקְּדָמָה: וְאֶת־הַחֲתִי וְאֶת־הַפְּרָז וְאֶת־	
ט	הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אֵתָהּ רָאָה לְךָ אֶתְנַנָּה וְלִזְרַעְךָ עַד־עוֹלָם:	כא	הַרְפָּאִים: וְאֶת־הָאֲמֹרִי וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַגְּרִגְשִׁי וְאֶת־	
			הַיְּבוּסִי:	

4. א. עיין בתפילת יעקב שלפניך.

בראשית, פרק ל"ב, פסוקים ט'-י"ב

ט וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לְקִי אֲבִי אֲבֹרָהֶם וְאֶל־לְקִי אָבִי יִצְחָק הֵאָמַר אֵלַי שׁוּב לְאֶרְצְךָ וּלְמוֹלַדְתְּךָ וְאִיטִיבָה עִמָּךְ: קִטְנֹנֶתִי מִכָּל הַחֲסָדִים וּמִכָּל־הָאֱמֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־עַבְדְּךָ כִּי בְמִקְלִי עָבַדְתִּי אֶת־הַיֶּרֶדָן הַזֶּה וְעַתָּה הֵייתִי לְשֹׁנֵי מַחְנוֹת: יא הֲצִילָנִי נָא מִיַּד אַחִי מִיַּד עֹשׂוּ כִּי־יֵדָא אֲנֹכִי אֹתוֹ פֶּן־יָבֹא יב וְהִפְנִי אֶם־עַל־פְּנִים: וְאַתָּה אֲמַרְתָּ הֵיטֵב אִיטִיב עִמָּךְ וּשְׁמַתִּי אֶת־זֶרְעֶךָ כְּחוֹל הַיָּם אֲשֶׁר לֹא־יִסְפָּר מִרְבּוֹ:

(1) "הצילני נא מיד אחי מיד עשו" (פסוק י"א).

על מה יעקב מבסס בקשה זו בפסוק ט', ועל מה הוא מבסס אותה בפסוק י"ב?

(2) "קטננתי מכל החסדים ומכל האמת" (פסוק י').

הסבר דברי יעקב אלה, וכתוב מדוע יעקב אומר אותם לפני בקשתו להצלה.

ב. עיין בבראשית, פרק ל"ב, פסוקים כ"ד-ל"א שלפניך.

כד וַיֹּתֵר יַעֲקֹב לְבָדּוֹ וַיֵּאבֶק כה אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר: וַיֵּדָא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיַּעַן בְּכַף־ כו יָרְכוֹ וַתִּקַּע כַּף־יָרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבָקוֹ עִמּוֹ: וַיֹּאמֶר שְׁלַחֲנִי כִּי כז עֲלֶה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלַּחְךָ כִּי אִם־בִּרְכַּתְנִי: וַיֹּאמֶר כח אֵלָיו מֶה־שְּׁמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב: וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר עוֹד שְׁמֶךָ כִּי אִם־יִשְׂרָאֵל כִּי־שָׁרִיתָ עִם־אֱלֹקִים וְעִם־אֲנָשִׁים כט וַתּוֹכֵל: וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הֲגִידָה־נָא שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר לְמַד ל דָּה תִשְׁאֵל לְשִׁמִּי וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ שֵׁם: וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם לא פְּנִיָּאל כִּי־דֹאִיתִי אֱלֹקִים פָּנִים אֶל־פָּנִים וַתִּנָּצַל נַפְשִׁי: וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת־פְּנוּאֵל וְהוּא צֹלַע עַל־יָרְכוֹ:

(1) "ויאבק איש עמו" (פסוק כ"ד).

מי ה"איש" שנאבק עם יעקב? הבא מן הכתוב שתי הוכחות לדברך.

(2) עיין בפסוקים כ"ח-כ"ט.

רש"י (פסוק כ"ח): "סופך שהקב"ה נגלה אליך בבית־אל ומחליף את שמך ושם הוא מברכך".

מהו הקושי שרש"י בא ליישב בפירושו, וכיצד הוא מיישב אותו?

5. א. עיין בפסוקים שלפניך.

וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל- אָחִיו אַבְלָ אֲשָׁמִים וְאַנְחָנוּ עַל-אָחֵינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ עֶרְת נִפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְנוּ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמַעְנוּ עָלֵינוּ בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת:	בראשית, מ"ב, כ"א
וַיָּבֹא יְהוּדָה וְאָחִיו בִּיתָה יוֹסֵף וְהוּא עוֹדְנוּ שָׁם וַיִּפְּלוּ לִפְנֵי אָרְצָה: וַיֹּאמֶר לָהֶם יוֹסֵף מַה-הַמַּעֲשֶׂה הַזֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתֶם הֲלוֹא יָדַעְתֶּם כִּי-נַחֲשׁ יִנְחַשׁ אִישׁ אֲשֶׁר כָּמוֹנִי: וַיֹּאמֶר יְהוּדָה מַה-נֹּאמַר לְאֹדְנִי מַה-נִּדְבַּר וּמַה-נִּצְטָדֵק הָאֱלֹקִים מִצָּא אֶת-עֵינָיו עַבְדֶּיךָ הֵנּוּ עֲבָדִים לְאֹדְנִי גַם-אֲנִי גַם אֲשֶׁר-נִמְצָא הִגִּבְעִי בִידִי:	בראשית, מ"ד, ד'-ט"ז
וַעֲתָה כְּבֹאִי אֶל-עַבְדְּךָ אָבִי וְהִנֵּנִי אֵינְנוּ אֲתָנוּ וְנִפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְּנִפְשׁוֹ: וְהִיָּה כְּרֹאוֹתָיו כִּי-אֵין הַנֶּעֱר וּמֵת וְהוֹדִידוּ עַבְדֶּיךָ אֶת-שִׁיבַת עַבְדְּךָ אֲבִינוּ בִּיגּוֹן שְׁאֵלָה: כִּי עַבְדְּךָ עָרַב אֶת-הַנֶּעֱר מֵעַם אָבִי לֵאמֹר אִם-לֹא אָבִיאֵנוּ אֵלֶיךָ וְחִטָּאֲתִי לְאָבִי כָל-הַיָּמִים: וַעֲתָה יִשְׁבֶּנָּא עַבְדְּךָ תַּחַת הַנֶּעֱר עַבְדִּי לְאֹדְנִי וְהִנֵּנִי יַעַל עִם-אָחִיו: כִּי-אֵיךְ אֶעֱלֶה אֶל-אָבִי וְהִנֵּנִי אֵינְנוּ אֲתִי פֶן אֲרָאָה בְּרַע אֲשֶׁר יִמְצָא אֶת-אָבִי:	בראשית, מ"ד, ל'-ל"ד

לפי הרמב"ם, חזרה בתשובה כוללת חרטה, וידוי (= הודאה על החטא), עזיבת החטא וקבלה לעתיד שלא לחטוא.

כיצד באים לידי ביטוי שניים מהשלבים האלה בהתנהגותם של אחי יוסף המתוארת בפסוקים אלה?

ב. עיין בבראשית, פרק מ"ד, פסוקים י"ח-ל"ד.

(1) אפשר לחלק את נאום יהודה לשלושה חלקים: י"ח-כ"ג, כ"ד-כ"ט, ל'-ל"ד. הצע כותרת לכל חלק.

(2) — "לא יוכל הנער לעזב את אביו ועזב את אביו ומת" (פסוק כ"ב).

— "והיה כראותו כי אין הנער ומת" (פסוק ל"א).

על מי נאמר "ומת" בכל אחד מפסוקים אלה? הסבר את תשובתך.

פרק שני — נביאים, כתובים (40 נקודות)

בפרק זה עליך לענות על שתיים מהשאלות 6-8 (לכל שאלה — 20 נקודות).

6. עיין במלכים א, פרק כ"א, פסוקים א'-י"ט.

א. (1) רד"ק (פסוק י'): "יש לשאול כיוון שהשרים והסגנים ידעו הדבר כי שקר היה, למה היו צריכים לכל זה, יהרגוהו במצוות איזבל בלא עדות".

הסבר את שאלת רד"ק, והשב עליה.

(2) אברבנאל (פסוק י'): "כי באמרם שבירך אלוקים יד כל העם תהיה בו להמיתו (= כל העם יסכים להורגו), ובאמרם שבירך וקילל את המלך יהיה ממונו ונכסיו למלך להיותו מהרוגי מלכות".

לפי הכתוב, מה הן שתי ההאשמות שבהן האשימו איזבל ואחאב את נבות?

על פי אברבנאל, מדוע הם האשימו אותו בכל אחת מהאשמות אלה?

ב. "הרצחת וגם ירשת" (פסוק י"ט).

הסבר מדוע ירידת אחאב לכרם נבות כדי לרשת אותו מחמירה את חטאו.

7. עיין בישעיה, פרק י', פסוק ל"ג - פרק י"א, פסוק י'.

א. (1) את מי מסמלים העצים המתוארים בפרק י', פסוקים ל"ג-ל"ד, ואת מי מסמל החוטא המתואר בפרק י"א?

מהו הניגוד בין גורל העצים לגורל החוטא?

(2) עיין בפרק י"א, פסוקים א'-י'.

— "והריחו ביראת ה' ולא למראה עיניו ישפוט" (פסוק ג').

— "וברוח שפתיו ימית רשע" (פסוק ד').

במה מיוחדת דרכו של המלך, על פי כל אחד מביטויים אלה?

ב. עיין בפרק י"א, פסוקים ו'-ט'.

(1) — "וגר זאב עם כבש" (פסוק ו').

— "ואריה כבֶּקֶר יאכל תבן" (פסוק ז').

לפי פשט הכתוב, איזו מציאות חדשה תשרור בעולם, על פי כל אחד מביטויים אלה?

(2) יש הרואים את התיאור בפסוקים ו'-ז' כמשל.

לפי פרשנות זו, איזו מציאות חדשה מתוארת בפסוקים אלה?

8. עיין ב**תהלים**, מזמור ט"ו.

א. במזמור זה מתואר אדם המבקש לזכות בקרבת ה'.

בָּאֵר את התנהגות האדם על פי כל אחד מהביטויים שלפניך:

— "וחרפה לא נשא על קרבו" (פסוק ג').

— "כספו לא נתן בנשך" (פסוק ה').

— "ושחד על נקי לא לקח" (פסוק ה').

ב. במזמור נ', פסוקים ט"ז-כ' מתוארת התנהגות הרשע.

הסבר שלושה מהניגודים בין ההתנהגות של מבקש קרבת ה' במזמור ט"ו לבין ההתנהגות

של הרשע במזמור נ'.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך